

NP201Zk Činnost veřejné správy

I. Blok konzultací (26.2.2021)

1. konzultace – 2. téma

1.2.1 Otázky interpretace právních norem.

1.2.2 Správní uvážení. Neurčité pojmy

doc.JUDr. Soňa Skulová, Ph.D.

1.2.1 Interpretace právních norem

V procesu rozhodování o právech, právem chráněných zájmech a povinnostech fyzických a právnických osob dochází k **aplikaci norem správního práva**.

Součástí této aplikace je právě **interpretace** norem správního práva, která zahrnuje jako podstatnou složku tzv. **uvážení**.

Interpretací se rozumí **výklad norem** správního práva, vyložení jejich obsahu.

Teorie práva uvádí dělení interpretace **podle subjektu, který provádí aplikaci** na:

- výklad legální,
- autentický,
- doktrinální.

1.2.1 Interpretace právních norem

a **podle metody výkladu** na výklad:

- jazykový,
- logický,
- systematický,
- historický,
- teleologický.

Další dělení výkladu norem správního práva může být podle rozsahu výkladu, podle vztahu textu a normy atp. - viz právní teorie.

1.2.2 Správní uvážení

- vedle neurčitých pojmů hraje důležitou úlohu v rámci interpretace norem.
- Ve správním právu oba jevy hojné – dáno vztahem spravovaná realita vs. právní úprava .

Správní uvážení je institutem správního práva představujícím situaci, kdy právní předpis nechává subjektu vykonávajícímu veřejnou správu **prostor k volbě určitého řešení**, tedy situaci, kdy předpis se skutkovým stavem nespojuje pouze jediný možný právní následek.

Je tak dán prostor subjektům vykonávajícím veřejnou správu k nalezení adekvátního řešení vzniklých individuálních situací, avšak vždy v mezích stanovených právním předpisem (právním řádem).

1.2.2 Správní uvážení

- Dvojitá forma - tzv. *uvážení jednání* – neboli o to, zda konat, či nekonat. Pak je event. nečinnost legitimní) **nečinnost**.
- V případě činnosti pak jde o možnost výběru různých jejích **variant** (tzv. *uvážení volby*).
- Z hlediska rozdělení normy na hypotézu, dispozici a sankci, můžeme prostor pro správní uvážení nalézt buď v dispozici, nebo v sankční části právní normy.
- Pojem správního uvážení je někdy kladen na roveň pojmu **diskreční pravomoc**, přičemž lze vyzorovat ustálené použití pojmu správní uvážení pro oblast **individuálních správních aktů**, zatímco pojem diskreční pravomoc směřuje i k oblasti uvážení **k vydání právního předpisu** z oblasti veřejné správy (především veřejnoprávními korporacemi).

1.2.2 Meze správního uvážení

- Mezemi správního uvážení se rozumí hranice, které určují prostor pro volnou úvahu správního orgánu a **vylučují** tak **libovůli** a **zajišťují právní jistotu** (např. stanovení druhu, trvání či max. výše trestů).
- (existuje i tzv. „*absolutní diskrece*“, tedy případ, kdy není právní nárok na vydání daného rozhodnutí a záleží zcela na úvaze správního orgánu, zda rozhodnutí vydá či nikoli. *Ani zde nemůže jít o libovůli*. Limity jsou však obecnější, resp. poskytují širší prostor.)
- *Požadavek na stanovení limitů* je vyjádřen přímo v Ústavě.

(Čl. 2 odst. 3 Ústavy České republiky: „*Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.*“)

1.2.2 Hlediska použití správního uvážení

- Pokud meze správního uvážení vymezují jeho prostor, pak jeho **hlediska představují kritéria**, která správní orgán v jeho úvaze navádí, ukazují mu cestu odpovídající řádnému a efektivnímu výkonu veřejné správy a ve svém důsledku brání vydání účelového rozhodnutí. Hlediska **určují obsahovou stránku** správního uvážení.
- ..
- Vedle výslovně stanovených konkrétních zákonných hledisek jde o právní principy a zásady (včetně požadavku na řádné odůvodnění) principy dobré správy atp.

-

1.2.2 Prostor pro správní uvážení. Přezkum.

- *Správní uvážení se tedy musí pohybovat v prostoru vymezeném **jak limity, tak hledisky správního uvážení.***
- V případě, že správní orgán **vybočí z prostoru správního uvážení**, vymezeného zákonnými limity, je jeho postup **nezákonný**.
- Obdobně je tomu v případě, kdy správní orgán použije svou diskreční **pravomoc způsobem odporujícím zákonným hlediskům**. Postup správního orgánu je pak **přezkoumatelný**.

(srov. jednak § 2 odst. 2 s.ř. – použití pravomoci k účelu stanovenému zákonem., a dále § 78 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, kde se objevuje vedle překročení mezí také pojem „*zneužití správního uvážení*“ – důvod pro zrušení pro nezákonnost).

1.2.2 Neurčité pojmy

Neurčité pojmy, společně se správním uvážením zajišťují **efektivitu výkonu** veřejné správy.

- Neurčité pojmy = **slovní výrazy použité v právních normách bez toho, aniž by byl právem přesně vymezen jejich rozsah a/nebo obsah.**
- (upřesňováním neurčitých pojmů - v **demonstrativních výčtech, /prováděcích/ předpisech, i v rozhodovací činnosti soudů**).
- Příkladem neurčitých pojmů mohou být výrazy: *veřejný pořádek, veřejný zájem* apod.

1.2.2 Neurčité pojmy

- Aplikace: Pokud jsou znaky a intenzita neurčitého pojmu naplněny, orgán podle dané právní normy dále postupuje.
- *SO tedy nejprve vymezí znaky* neurčitého pojmu, a poté posuzuje, zda lze konkrétní skutkovou situaci *pod něj podřadit* („subsumpce“). Poté přistoupí k jeho aplikaci.

-
- *Zákon neurčité pojmy (ani správní uvážení) nedefinuje*, ale poměrně hojně jich využívá; přičemž k jejich identifikaci (určení) je nutno používat obvyklých interpretačních metod.

NSS: „*Při interpretaci neurčitého právního pojmu se správní orgán musí zabývat konkrétní skutkovou podstatou, jakož i ostatními okolnostmi případu, přičemž sám musí alespoň rámcově obsah a význam neurčitého pojmu objasnit.*“ Viz. rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 28. 7. 2005, č.j. 5 Afs 151/2004-73.

1.2.2 Správní uvážení a neurčité pojmy. Společné znaky a rozdíly:

- **Společným znakem** neurčitých pojmů a správního uvážení: je schopnost a účel zajišťovat potřebnou míru flexibility (pružnosti) a efektivnosti veřejné správy.
- SU navíc slouží dosahování vyšší míry správnosti rozhodování a naplnění principů (resp. i spravedlnosti).
- **Liší se od sebe:** - způsobem své aplikace,
 - zařazením v právní normě, kdy v hypotéze se správní uvážení neobjevuje.

Neurčité pojmy se většinou uplatňují v rozhodovacím procesu ještě ve fázích před vydáním rozhodnutí; správní uvážení se povětšinou vztahuje k vlastnímu rozhodnutí.

Děkuji za pozornost.

V případě dotazů lze využít:

- ***V čase přednášky** konzultace na MS Teams, nebo Diskuzní fórum v interaktivní osnově,*
- *v rámci **konzultačních hodin** e-mailem, resp. také jiném čase po domluvě.*